

Filip Džankić

dzankic90@gmail.com

Istraživanje uporabe stripova u nastavi povijesti

Izvorni znanstveni rad

Primljen: 2. 7. 2019.

Prihvaćen: 28. 8. 2019.

UDK: 371:741.5

Sažetak

Rad donosi istraživanje o uporabi stripova u nastavi povijesti te opisuje kako stripovi mogu doprinijeti učenju, odnosno kako ih se može koristiti kao „alat“ u nastavi za savladavanje potrebnog sadržaja. Rad se sastoji od kratkih općenitih informacija o korisnosti stripova u školskom okruženju, a fokusira se na istraživanje koje je obuhvatilo proučavanje stvarnog školskog sata povijesti u osnovnoj školi koji je kao glavno sredstvo poučavanja tematike napada na Pearl Harbour koristio strip koji vjerno opisuje te događaje. U narednim poglavljima, opisana je metoda istraživanja, kao i zapažanja i opaske koje su postale evidentne nakon provedbe. Sami rezultati prikupljeni su ispitnim listićima na koje su učenici morali odgovoriti, a sadržavali su pitanja koja su pokušala dati odgovor na to koliko su učenici upamtili slušajući takav tip nastave (odnosno pitanja koja su se direktno odnosila na sadržaj sata), ali i otvoreno pitanje o tome kako se učenicima svidjelo raditi u tom okruženju i bi li ga htjeli ponoviti i/ili promijeniti na ikoji način. Konačno, rad sadrži i poglavlje s prijedlogom daljnjih istraživanja i idejama koje su se pojavile nakon provedbe ovog.

Ključne riječi

Strip, osnovnoškolska nastava, povijest, alternativna nastavna sredstva i alati

Uvod

Nakon dvije aktivne godine promatranja i proučavanja uloge stripa kao medija i stripa u školstvu, njegove uloge i statusa tijekom povijesti, sve više informacija upućuje da bi medij itekako mogao imati mjesta za integraciju unutar škole. Inicijalno istraživanje (Džankić, Mikulan, & Legac, 2018; u tisku) pokazalo je da stvarnog interesa za učenje pomoću stripa ima. Čak 58% učenika (N = 78) izrazilo je da im se stripovi sviđaju i gotovo toliko (56%) izrazilo je da bi htjeli vidjeti stripove u nastavi. Unatoč pozitivnim

rezultatima, primijećeno je da manjina učenika aktivno čita stripove (23%), što daje zanimljiv uvid u trenutačnu poziciju stripa među mladm populacijom. Iako je strip imao burnu povijest koja ga je mjestimično oslovljavala kao jednostavnu razbibrigu ili pošast vrijednu cenzure (koja je bila ostvarena u SAD-u u 20. st.) zbog navodno lošeg utjecaja na mladež (Nyberg, 2017). Unatoč tome, reputacija stripa u 21. stoljeću izgledno se mijenja na bolje, s obzirom da sve češće medij biva naveden kao ozbiljan literarni oblik. U određenim školama u SAD-u postoji nastava u kojoj se aktivno koriste stripovi (Bakis, 2014), a uzmemo li u obzir da svakih nekoliko godina akademici objave rad kojim spominju stripove u pozitivnom svjetlu, kao edukacijsko sredstvo općenito, kao alat za poučavanje književnosti i gramatike, kao pomoć u poučavanju stranog jezika i dr. (Džankić, Mikulan, & Legac, 2018; u tisku), sve jasno implicira da interesa za revitalizaciju stripa ima i unutar hrvatske akademske zajednice. Ovaj rad donosi istraživanje čiji je cilj bilo istražiti stvaran interes za strip i mogućnost pamćenja informacija. Kao sredstvo upotrijebljen je prikladan strip, preveden na hrvatski i za istraživanje izrađen ispitni listić s anketnim pitanjem. Ispitanici su bili učenici osmih razreda koji su poslušali 45 minutni sat i naposljetku anonimno ispunili ispitni listić, tj. odgovorili na pitanja.

Svrha i korist stripa u suvremenom obrazovanju

Unatoč takvom izraženom interesu, veći projekt koji bi uključivao stripove u školi još nije ostvaren ili barem nije kvalitetno postavljen da bi bio poznat široj javnosti. Iako i u današnjim udžbenicima i ostalim knjigama s didaktičkom svrhom autori ponekad odluče uključiti strip unutar svojih stranica, takva pojava nije učestala. Moglo bi se pretpostaviti da razlog tome nije nužno odbojnost od samog medija, već i neinformiranost. Uzmemo li u obzir da je suvremeni fokus društva usmjeren k digitalnom (video zapisi, video igre i sl.) i njihovoj reprodukciji na računalu, mobitelu i dr., možemo pretpostaviti da stripovi sve više postaju format koji poznaju samo malobrojni učenici, ali i odrasli. Unatoč tome, strip bi potencijalno mogao biti baš taj format koji će vratiti fokus današnje mladeži s digitalnog na pisanu riječ s obzirom da je medij unikatan po tome što uključuje tekst i sliku (Eisner, 1985), čineći ga najsličnijim pisanim medijem suvremenim digitalnim medijima (Džankić, 2018). Pretpostavka stoji da sam format time nije dovoljno poznat da bi mogli računati na samostalnu repopularizaciju stripa, ali ono što se može učiniti je predstaviti stripove mladeži, tj. učenicima kroz brojne eksperimentalne sate i time dobiti povratne informacije o njihovom interesu i mišljenju o stripovima. Osim toga, mogle bi se pokrenuti brojne akcije gdje bi se stripovi pokušali popularizirati pomoću knjižničara u knjižnicama.

Prednost su korištenja stripova mnogobrojne: poticanje čitanja (kod nevoljnih čitača) (Newkirk, 2006), što je uspješno ostvareno i dokazano u određenim

proučavanjima (Kronsberg, 2017), smanjivanje straha pri učenju stranog jezika zbog ležernije atmosfere koju strip može predstaviti učenicima, ali i za učenje stranog jezika općenito. Određeni stručnjaci tvrde da je učenje stranog jezika uz pomoć stripa slično učenju materinskog zbog činjenice što smo kao djeca čitali slikovnice i polako usvajali sve više i više riječi uz polaganu tranziciju ka „klasičnim“ knjigama (Chow, 2017). Logično je i zaključiti da strip prirodno pripada i nastavi Likovne kulture gdje učenici mogu učiti o konstrukciji stripa i vježbati samu izradu. Sve prednosti vezane su uz različite aspekte obrazovanja, ali jedna činjenica sveprisutna je u različitim sferama, a to je potencijal za povećanje interesa za predmet za koji je strip pripremljen. Iskustvo je pokazalo da učenici dobro reaguju na korištenje različitih metoda poučavanja, odnosno samih raznolikih aktivnosti kod istih skupina učenika kako nastava ne bi postala monotona i samim time negativno utjecala na želju i sposobnost koncentracije učenika.

Struktura, ciljevi i hipoteze istraživanja

U prijašnjem istraživanju napomenutom u uvodu, doznalo se da većina učenika želi slušati nastavu stranog jezika uz pomoć stripa. Vodeći se tim informacijama, pripremljeno se novo istraživanje s vlastitim ciljevima i hipotezama čija je svrha bila otkriti kako će učenici reagirati ako odslušaju jedan sat nastave gdje je strip glavno sredstvo poučavanja nastavne jedinice. Unatoč dosadašnjem fokusu na istraživanju stripova kao alata za učenje stranoga jezika, kao dodatan cilj, odlučeno je provesti istraživanje na satu Povijesti kako bi se dodatno provjerilo hoće li učenici reagirati jednako pozitivno ako strip bude prezentiran i na nastavi drugog predmeta, a ne samo nastavi stranog jezika gdje su učenici u prijašnjem istraživanju pokazali interes. Time se nadalo dobiti odgovore i iz drugog „kuta“ što bi koristilo pripremi za daljnja istraživanja i ideja.

Kao temelj, postavljen je cilj i dvije hipoteze. Cilj istraživanja bio je provjeriti hoće li učenici uistinu biti zainteresirani za strip kada vide realiziran sat i jesu li učenici sposobni zapamtiti barem 50% ključnih informacija unutar jednog školskog sata i dati povratnu informaciju putem odgovora na unaprijed pripremljenom ispitnom listiću. Ukoliko pokažu tu sposobnost, to će biti značajan pomak k tvrdnji da je jedna od glavnih prednosti stripa dvostruki medij, odnosno prenošenje radnje uz pomoć teksta i slika. Postavljene su dvije hipoteze. Prva (H1) hipoteza pretpostavlja da će većina učenika dati pozitivnu povratnu informaciju na ovakav oblik sata, a druga (H2) pretpostavlja da će učenici na provjeri putem ispitnog listića, koja slijedi odmah nakon 40 minuta sata, točno odgovoriti barem na pola zadanih pitanja, odnosno da će kolektivno ostvariti barem 50% od maksimalnog broja bodova.

Za strip je odabran Day of Infamy, Attack on Pearl Harbor koji donosi radnju napada na Pearl Harbor za vrijeme Drugog svjetskog rata.

Strip, uz ostale narativne elemente, sasvim jasno bilježi ključne informacije koje je potrebno usvojiti za vrijeme nastave Povijesti. Sama knjiga originalno ima 49 stranica, ali u svrhu istraživanja taj je broj skraćen na 27 kako bi se sve uspješno izvelo unutar zadanog vremenskog okvira od 45 minuta, odnosno jednog školskog sata. Strip je originalno pisan na engleskom jeziku, ali stručno je preveden kako bi se izbjegli eventualni nepouzdana rezultati s obzirom na učeničko raznoliko poznavanje stranog jezika. Sam tijek istraživanja bio je koncipiran tako da svatko od učenika dobije prevedeni i skraćeni primjerak stripa. Zatim svaki od učenika čita dio stripa (ovisno o količini teksta, najčešće je to bila jedna stranica) kako bi se učenici aktivirali i uključili. Za vrijeme čitanja, predavač (autor) povremeno komentira radnju i naglašava ključne događaje i činjenice. Predavanje je, za vrijeme istraživanja, trajalo 35 – 40 minuta, nakon čega su učenici dobili anonimni ispitni listić koji je sadržavao 9 pitanja (Tablica 1). Učenicima je bilo naglašeno da je provjera putem listića potpuno anonimna i da im to ni u kojem slučaju ne utječe na ocjenu. Prvih 8 pitanja ticalo se događaja kod Pearl Harbora, tj. direktno su ispitivala znanje o ključnim činjenicama tog povijesnog napada, a posljednje pitanje je bilo otvoreno-interpretativnog tipa gdje su učenici trebali napisati je li im se ili nije svidjelo slušati sat Povijesti na ovaj način i odgovoriti zašto da ili ne.

1. Kada su Japanci napali američku bazu u Pearl Harboru?
2. Zašto su Japanci napali Pearl Harbor?
3. Što su Japanci htjeli uništiti u Pearl Harboru?
4. Koju vrstu brodova Japanci nisu uspjeli naći i uništiti u napadu?
5. Kako je SAD reagirao nakon napada i što se desilo?
6. Koji su bilo gubici Amerikanaca, a koji Japanaca?
7. Kako su Amerikanci branili svoju bazu? (Jesu li bili iznenađeni, opišite događaj)
8. Koje su bile posljedice napada?
9. Biste li htjeli slušati još koji sat Povijesti ili kojeg drugog predmeta uz pomoć stripa? Ako da, zašto? Ako ne, zašto?

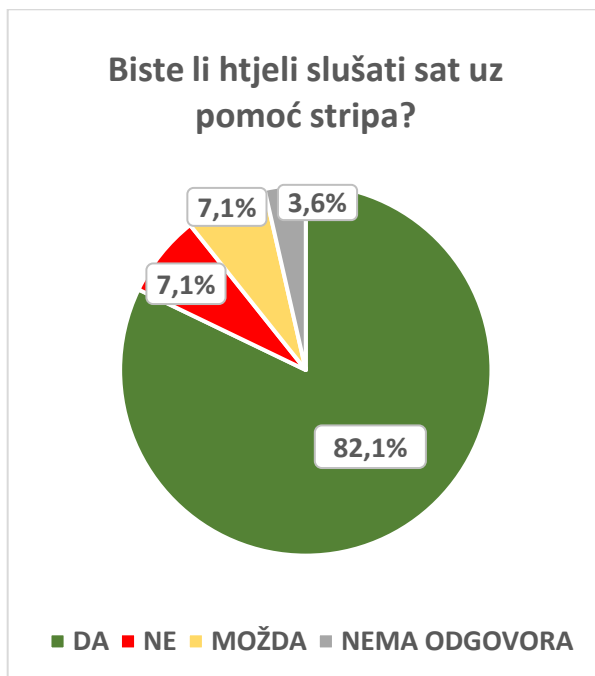
Tablica 1: Anketna pitanja

Prvih 8 pitanja se zatim ocijenilo tako da je učenik mogao dobiti 1 bod po pitanju, tj. učenici su mogli zaraditi ukupno 8 bodova).

Istraživanje se provelo na 56 ispitanika (N = 56), učenika 8. razreda (13-14 godina starosti) u OŠ Jelkovec, Dragutina Plamenca 1, 10360 Jelkovec, unutar njihovih učionica. Istraživanje nije unaprijed bilo najavljeno i bilo je predstavljeno tek na početku sata kada je održan kratak uvod prije početka rada.

Opis i analiza rezultata

Rezultati su pokazali da u uzorku od 56 učenika većina učenika smatra da je sat zanimljiv i da bi htjeli ponovno slušati takav tip sata (Tablica 2).

Tablica 2: Rezultati 9. pitanja (*Biste li htjeli slušati još koji sat Povijesti ili kojeg drugog predmeta uz pomoć stripa?*)

Točnije, njih 46 (82,1%) tvrde tako, dok od preostalih 10 (18,9%) 4 učenika (7,1%) tvrdi da nisu sigurni, 4 (7,1%) tvrdi da nisu zainteresirani, i 2 (3,6%) učenika nisu odgovorila na to pitanje. Time zaključujemo potvrdu naše prve hipoteze (H1) - većini učenika se svidio ovakav sat i htjeli bi vidjeti nešto slično u budućnosti. Pogledamo li pobliže posljednje pitanje (Tablica 3) gdje su učenici odgovorili zašto im se sviđa/ne sviđa nastava ovakvog tipa dobivamo ovakve odgovore:

- Sviđa im se jer je zanimljivo
- Tvrde da će lakše zapamtiti gradivo na ovakav način
- Bilo im je zanimljivo slušati jer su se osjećali uključeno dok su čitali strip kao razredni kolektiv
- Navode prednost slušanja sata uz dodatnu pomoć slika stripa koje su im pomogle da bolje zapamte gradivo
Neki navode da su puno više informacija zapamtili na ovaj način

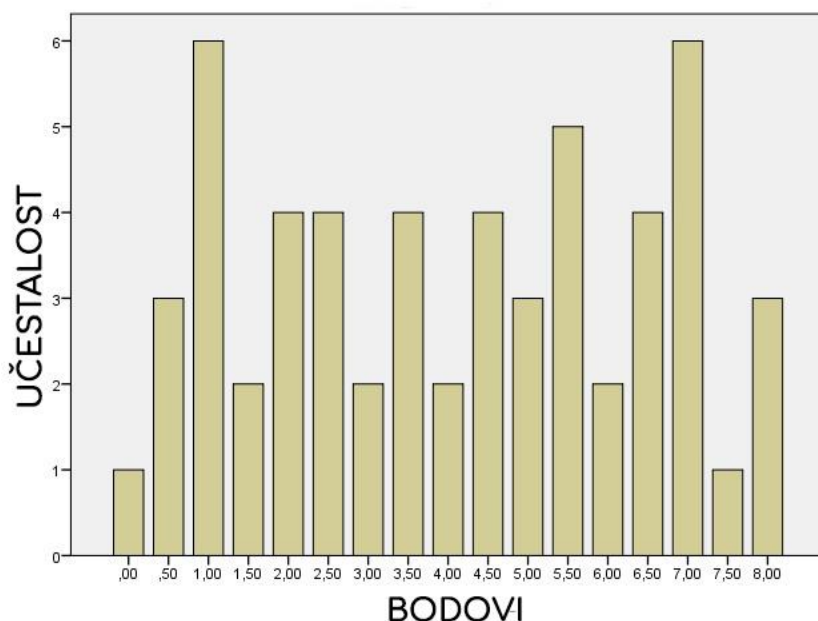
- 2 učenika tvrde da su neke informacije su nepotrebne, odnosno da je strip bio previše detaljan, ali da bi htjeli sudjelovati na ovakvom tipu sata ponovo
- 1 učenik navodi da bi povremeno htio ovakve sate, ali ne uvijek

Oni malobrojni učenici koji nisu bili zainteresirani su izjavili:

- Ne čini im se zanimljivo
- Zanimljivo im je, ali smatraju da bolje pamte učeći povijest na klasičan način

Tablica 3: Rezultati 9. pitanja (*Zašto im se/nije sviđelo*)

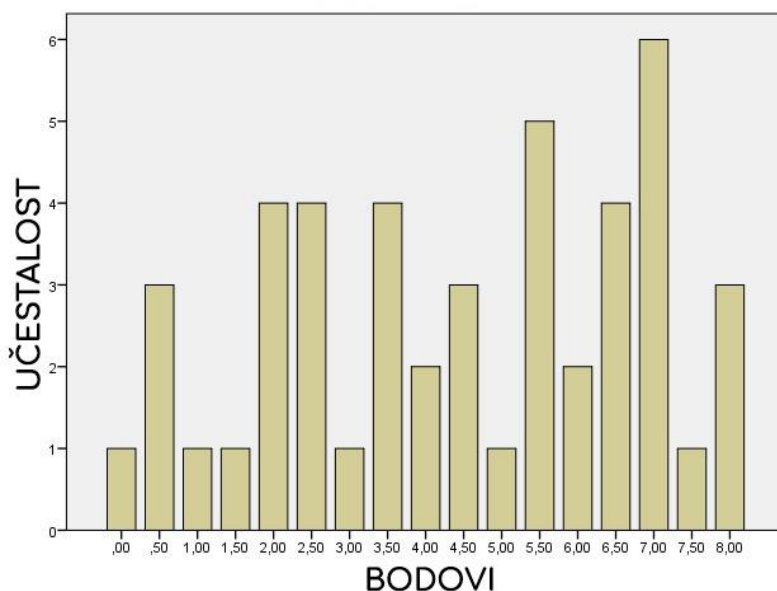
Drugi dio rezultata govori nam o riješenosti ispita znanja, odnosno saznajemo da je aritmetička sredina (mean) riješenosti svih učenika (Tablica 4) bila 4,08 (51%), a standardna devijacija 2,37, što potvrđuje i drugu hipotezu (H2) s obzirom da je većina učenika ostvarilo bar 50% bodova. Medijan je zabilježen na 4,25, minimum 0 bodova i maksimum 8 bodova. Mode, odnosno najučestaliji broj bodova jest 1 bod i podjednako, 7 bodova.

Tablica 4: Rezultati pitanja 1 – 8, učestalost bodova na cjelokupnom uzorku

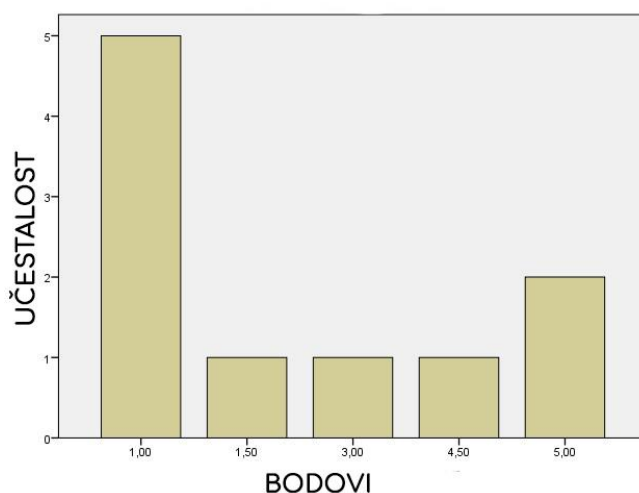
Ako se u obzir uzme da je 46 učenika izjavilo da su zainteresirani za ovakav tip sata (Tablica 5), dobivamo nešto veću aritmetičku sredinu (mean) riješenosti ispita od 4,445 (55%) uz standardnu devijaciju od 2,34 i s

medijanom od 4,5, minimumom od 0 bodova i maksimumom od 8 i mode koji iznosi 7.

Tablica 5: Rezultati pitanja 1 – 8, učestalost bodova na uzorku učenika koji su zainteresirani

Ako sagledamo preostalih 10 učenika koji nisu pozitivno odgovorili, nisu sigurni ili nisu odgovorili (Tablica 6), dobivamo aritmetičku sredinu (mean) riješenosti od 2,4 (30%) uz standardnu devijaciju od 1,79. Medijan je 1,25m, minimum broj bodova je 1, a maksimum 5. i mode 1.

Tablica 6: Rezultati pitanja 1 – 8, učestalost bodova na uzorku učenika koji nisu zainteresirani, nisu sigurni ili nisu odgovorili na 9. pitanje

Zaključci istraživanja

Iz istraživanja provedenog na našem uzorku moglo bi se zaključiti da postoje indikacije da je interes današnjih hrvatskih učenika stvaran. Hipoteza H1 smatra se potvrđenom s obzirom da rezultati upućuju da više od 82% učenika želi slušati nastavu uz strip u nekom obliku (Tablica 1). Hipoteza H2 također se smatra potvrđenom s obzirom da riješenost ispitnog listića na uzorku svih učenika iznosi 51% (Tablica 4). Iako su obje hipoteze uspješno potvrđene, što implicira stvarnu naznaku kvalitete nastave uz stripove, uzorak je premalen da bi se izvukli globalni zaključci bez daljnjeg istraživanja ili barem ponavljanja istog istraživanja na više ispitanika. Ipak, interes današnjih hrvatskih učenika za stripove u obrazovanju je stvaran i sada dokazan u praksi, a ne samo u teoriji, odnosno prošlom istraživanju gdje se učenike samo pitalo za mišljenje (Džankić, Mikulan, & Legac, 2018; u tisku).

Drugi zaključak je da učenici zainteresirani za ovakav oblik rada jesu bili sposobni riješiti barem 50% ispita nakon samih 40 minuta predavanja. Iako broj bodova od oko 50% naizgled djeluje mali i da je ispitni listić bio pravi ispit znanja, učeniku bi donio tek ocjenu dovoljan, treba uzeti u obzir da učenici jesu imali malo vremena za usvojiti ono što se od njih tražilo, a metoda predavanja je relativno nova i ima prostora za detaljnije usavršavanje. Učenici također nisu znali što ih čeka, s obzirom da im istraživanje nije bilo najavljeno, što isto može utjecati na rezultate.

Pored rezultata dobivenih analizom ispita koji su učenici dobili, određene pretpostavke mogu se izvući i iz samog razrednog ozračja i korespondencije s učenicima. Svi učenici su djelovali iznenađeno i većina njih je bila motivirana i prije same najave sata. Može se pretpostaviti da im nedostaje alternativnih načina poučavanja (informacija koju bi valjalo dalje proučavati). Određeni učenici ne znaju kako čitati strip, tj. ne znaju kojim redoslijedom da čitaju oblačiće teksta, što dodatno otežava razumijevanje i na kraju, trati vrijeme ako se odvija za vrijeme samoga sata. To nam govori da bi prije implementacije stripa kao alata za poučavanje, trebao postojati barem početni sat koji bi služio kao uvod u čitanje stripova. Učenike pobliže treba upoznati sa samom strukturom stripa, njegovim jezikom i načinom izričaja (McCloud, 1993). Ne radi se samo o učenju strukture stripa i redoslijedu čitanja, već učenike treba poticati na kritičko čitanje i njegovati sposobnost izdvajanja bitnog od nebitnog, kao i kod svih tekstualnih medija gdje učenici moraju, s vremenom, steći sposobnost gledanja „šire slike“ kroz manje fragmente stripa (Bakis, 2017). Sam strip uz pomoć kojeg je provedeno istraživanje unaprijed je preveden na hrvatski jezik kako poznavanje jezika ne bi bio faktor, ali činjenica i dalje ostaje da to zahtijeva dodatani angažman prije pripremanja sata po već postojećem stripu (ako službeni prijevod ne postoji ili izvorno nije

na hrvatskom jeziku), a isto tako otežava i samo učenje stranog jezika gdje predavač mora pomno birati strip, odnosno razinu jezika u njemu. Samim time, predavač je ograničen ukoliko želi ostvariti specifičnu temu kroz određeni strip s obzirom da će imati sužen izbor, ako je razina poznavanja stranog jezika niža ili će pak morati prevoditi unaprijed strip koji je odabrao.

Ta činjenica stvara potencijalnu ideju kako bi se profesionalni crtači stripa mogli angažirati u kreiranju specifičnog seta stripova za teme unutar određenog segmenta nastavnih jedinica nekog predmeta, ili čak svih tema određenog predmeta unutar određenog razreda. Ako uzmemo sve učeničke izjave i njihove rezultate, zaključujemo da, kao što je već rečeno, stvarni interes za stripove postoji i treba ga njegovati i istraživati dalje da se shvati opseg tog interesa i specifične preference današnjih učenika. Moramo uzeti u obzir da je strip samo alat, medij koji nas može dovesti do cilja učenja i da nema potrebe nužno voditi svaki sat određenog predmeta na isti način (kao što je određeni učenik naveo da bi htio slušati nastavu na ovaj način, ali ne uvijek). Upravo vođeni tom mišlju, povremeno korištenje stripa moglo bi razbiti svakodnevnu monotoniju i povećati interes za nastavu. Prema povratnim informacijama možemo pretpostaviti da je strip posebice prikladan i za narativne predmete s puno sadržaja kao što je to sat povijesti. Dovodi se pitanje kako bi i bi li stripovi mogli doprinijeti predmetima koji nisu usko vezani uz nekakav narativni tijek, poput Matematike i Fizike. Postoje nastavne pripreme vezane i uz te predmete (DiamondBookShelf, n.d.), ali njih bi trebalo detaljnije proučiti i dati stručnjacima na uvid prije nego ih se spominje detaljnije. Jedna od zadnjih, ali ne manje bitnih informacija, jest da su određeni učenici tvrdili kako im nije odgovarao format stripa (previše nebitnih informacija, odnosno previše detalja) što možemo shvatiti kao upozorenje da se kvalitetno razradi strip koji će se koristiti u nastavi, dužina stripa i način pisanja.

Iz iskustva provođenja ovog istraživanja, evidentno je da unatoč smanjenju opsega stripa za gotovo 50%, bilo je teško obraditi čitav strip uz dodatne komentare i diskusiju. Strip bi trebao biti ili kraći, čime bi se stvorilo dodatno vrijeme za diskusiju, ili bi sama obrada određene teme trebala trajati više nastavnih sati.

Mogućnosti daljnjih istraživanja

Rezultati ovog istraživanja svakako su bili korisni, a sama implikacija potencijalnog postojanja interesa za stripove korisna je informacija koja vodi u daljnja istraživanja. Kako bi se sumirale dobivene informacije i nove ideje, nekoliko ideja treba navesti i potencijalno provesti:

- Istraživanje treba ponoviti, samim time dobiti veći uzorak i veću količinu povratnih informacija. Time bi se moglo doznati jesu li drugi učenici,

u drugim školama (i drugim uvjetima) sposobni odgovoriti na ista pitanja slabije, jednako ili bolje nego učenici u ovom istraživanju.

- Istom istraživanju treba dodati i dodatnu komponentu, isti ispitni listić treba dati učenicima kada budu učili o Pearl Harboru na "klasičnom" satu Povijesti kako bi usporedili povratne informacije, odnosno koliko su učenici sposobni dobiti bodova slušajući istu temu na drugi način u odnosu na nastavu kroz strip, a zatim usporediti podatke s trenutno dobivenima, čime bi dobili uvid u postojanje ili nepostojanje razlike u riješenosti koristeći ove dvije metode.

- Korisno bi bilo uključiti likovne stručnjake, odnosno crtače stripa i stručnjake predmeta koji bi provodili nova istraživanja i kroz zajedničke ideje i povratne informacije učenika stvoriti strip baždaren i prilagođen za određen predmet i određenu nastavnu jedinicu. Time bi mogli, na kontroliran i kvalitetan način, ponoviti, odnosno provesti slično istraživanje uz preciznije rezultate.

- Ukoliko okolnosti dopuste, trebalo bi naći učitelje i profesore koji bi bili voljni voditi „strip-grupe“ kao izvannastavne aktivnosti u određenoj školi, gdje bi predavač mogao prikupiti dragocjene informacije o učeničkom interesu za strip, a samim time razvijao kulturu i ljubav prema ovom tipu književnosti.

Sve činjenice upućuju da prostora i interesa za ovakve projekte ima i s učeničke i s nastavničke strane, svakim novim proučavanjem i provođenjem istraživanja dobivaju se implikacije da je mišljenje o stripovima sve pozitivnije, što potencijalno otvara vrata novim istraživanjima koja mogu proširiti uzorak i dobivene informacije koje će, potencijalno, stvoriti put stripu u ozbiljnije obrazovne krugove.

Literatura

Bakis, M. (2014). *The Graphic Novel Classroom: POWERful Teaching and Learning with Images*. New York: Skyhorse Publishing.

Bakis, M. (4. 5 2017). Interview. (F. Džankić, Ispitivač)

Chow, N. K. (2017). Comics: A Useful Tool For English as a Second Language. Dohvaćeno iz Diamond Bookshelf: <http://www.diamondbookshelf.com/Home/1/1/20/182?articleID=37714>

DiamondBookShelf. (n.d.). Dohvaćeno iz www.diamondbookshelf.com.

Džankić, F. (2018). Comics and Their Use in Education. 17. Dani Mate Demarina „Odgoj i obrazovanje – budućnost civilizacije.

Džankić, F., Mikulan, K., & Legac, V. (2018; u tisku). Comics and Language Anxiety in Teaching English as a Foreign Language. Language and culture in the intercultural world.

Eisner, W. (1985). Theory of Comics and Sequential Art. Tamarac: Poorhouse Press.

Kronsberg, A. (2017). Comics in Education: Tim Smyth. Preuzeto 31. 3. 2017. iz Diamond BookShelf:
<http://www.diamondbookshelf.com/Home/1/1/20/182?articleID=188989>

McCloud, S. (1993). Understanding Comics. New York: HarperCollins Publishers.

Newkirk, T. (September 2006). Why Teach With Comics? Preuzeto 31. 3 2017 iz
<http://www.diamondbookshelf.com/Home/1/1/20/182?articleID=109588>

Nyberg, A. K. (2017). Comics Code History: The Seal of Approval. Preuzeto 27. 5 2017 iz Comic Book Legal Defense Fund: <http://cblbf.org/comics-code-history-the-seal-of-approval/>

White, Erskine, & Spahn. (2007). Day of Infamy, Attack on Pearl Harbor. Oxford: Osprey Publishing.

A Research into the Use of Comics in Teaching History

Abstract

This paper discusses how comic books can contribute to learning, and how they can be used as a studying “tool” in overcoming the challenges of learning. The paper contains a short overview of general information about why comics are useful in a classroom environment, but focuses on research of one elementary school history class lesson where the main medium of teaching “the attack on Pearl Harbour” event was a comic book. The following chapters describe the research method used, as well as specific observations and remarks noticed while and after carrying out the class. The results were collected by using exam papers the students had to fill out and answer the questions contained within, and they contained questions directed at how many important facts the students remember after listening to the lesson (questions directly asked students to list key facts), but also an open-ended question about how the students liked working and studying in that type of environment and if they would like to see it again and/or change it in any way. Finally, the paper contains a chapter containing new suggested research paths and other ideas that have surfaced after carrying out the research.

Key words

Comics, elementary school lessons, History, alternative class tools
